

FOAIA POPORULUI

Prețul Abonamentului:
 Pe un an 2 fl. (4 coroane).
 Pe o jumătate de an 1 fl. (2 coroane).
 Pentru România 10 lei anual.
 Abonamentele se fac la Institutul Tipografic în Sibiu

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE
 se primesc în biroul administrației (strada
 Măcelarilor nr. 21).
 Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.
 a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

ÎMBRĂȚIȘAȚI, ROMÂNI, MESERIILE ȘI NEGOTUL!

III. La toate popoarele mai norocite și mai înaintate, vedem că edificiul lor național stă mai ales din trei trepte mari: treapta *dintâie* o formează masa cea mare a poporului de rînd; a *doua* meseriașii și negustorii; a *treia*: învățații de tot felul.

Noi Români din Ardeal și Țeara-Ungurească sîntem și noi un popor destul de numeros, edificiul nostru național este însă stirbit: noi avem treapta întâie, a poporului de rînd, și și treapta a treia, a învățaților, dar' ca să fim și noi deplini, asemenea altor neamuri mai înaintate, ne lipsește treapta de mijloc, cea a meseriașilor și negustorilor, ear' această treaptă de mare însemnătate este pentru edificiul național al unui neam!

Însemnătatea cea mare a meseriilor și negoțului pentru țeri și popoare, o putem înțelege și privind la alte popoare din țeri mai mari și mai înaintate. În Țeara-Nemțescă spre pildă, meseriașii și negustorii sînt atît de mulți la număr, și s'au ridicat la o valoare așa de mare, că acum putem zice despre ei, că treapta lor este stăpână și peste celelalte trepte, *că ei sînt conducătorii țerii!* Vorbă mare aceasta, dar' în urma urmelor, adevărată. Eată cum: De meseriași și negustori sînt acolo pline cetățile și satele. Ei stau între sine în o strînsă legătură și înțelegere. În fiecare orașel, în sate chiar, ei sînt întocmiți în reuniuni (tovărășii) de meseriași și negustori, tovarășii bine încheiate și care 'și-au știut câștiga mare trecere înaintea poporului, — și când e vorbă de vr'o mișcare în țeară, ca de pildă, chiar de alegerile de deputați pentru dieta țerii, cel-ce are aceste reuniuni de meseriași și negustori pe partea s'a, are isbânda, căci ele sînt puternice, membrii lor sînt mulți și poporul cu ei!

La o atît de naltă valoare (preț) s'a știut ridica breasla aceasta în țeri mari ca Germania!

De ce nu s'ar putea aceasta și aiurea, și și la noi?

Dar' cum se se poată dacă noi nu ne creștem fiii pentru meserii și negoț, ci-i nenorocim în fel și chipuri, în loc să-i norocim și pe ei, să facem bine și

neamului nostru crescînd dintr'înșii meseriași ori negustori. Noi ne retragem cu toții și ne chinuim vieța ca economi, învățatori, preoți și bieți scitorași pe la sate, în loc să ne străduim s'ajungem și noi la oraș și să ducem aici o vieță mai de dai Doamne.

Ear' fiindcă am atins vorba de orașe, să mai scoatem ceva la iveală.

Orașele, o zic aceasta toți oamenii luminați, sînt focare ce împrăștie în jurul lor căldură și lumină, și anume căldură și lumină de felul de care într'insele se află. Orașele înrîuresc asupra împregiurimii în chip foarte simțit, și înrîuresc anume prin toate clasele, prin toate breslele de oameni ce le locuiesc.

Și aci e locul să ne punem câteva întrebări:

De cine sînt locuite orașele mai ales? De învățați? de slujbași? de economi?

Nu! Ci toate orașele sînt în partea lor cea mai mare locuite de *meseriași și negustori*.

Uliți întregi sînt ușă de ușă numai bolte, în cari se vînd deosebite mărfuri și produse ale mînilor meseriașilor, și mai la fiecare casă aste atîrnat afară un semn oare-care, o veașcă de sită, un frâu, o coadă de vulpe, o potcoavă etc., cari toate ne spun, că ce fel de meseriaș locuiește în casă?

Ce fel sînt ei, acel fel este și duhul ce domnește în oraș, ear' asupra împregiurimii orașele duh din duhul lor împrăștie.

Și, să ne întrebăm mai departe, cine susține pe meseriașii și negustorii orașelor și-i imbogățește?

Hotărît, că poporațiunea din giurul lor.

Firesc lucru ar fi acum, ca poporațiunea din giurul orașelor, să susțină în orașe numai meseriași și negustori trup din trupul ei și sânge din sângele ei.

Dar' cum stăm noi Români aici în Ardeal, în privința aceasta?

Durere. Foarte rău!

Avem o mulțime de orașe, toate locuite de străini, dar' cari aproape toate

sînt jur de jur încungiurate de poporațiune română, încât ele stau străine în mijlocul poporațiunii din jur, ca ostroavele, insulele, în mijlocul apelor.

Cine susține dar' pe meseriașii și negustorii *străini* din orașele noastre?

Poporațiunea română din jurul lor.

Și e bine aceasta? Hotărît că nu! Ce-ar fi de făcut ca bine să fie?

Nimic alta decât că *să îmbrățișem noi cât numai se poate de mulți meseriile și negustoria și să ne așezăm apoi și noi prin orașel!*

Avînd odată măiestri și negustori români în orașe, noi fi vom sprigini și vom lucra cu toții într'acolo, în scris, cu vorba și cu fapta, ca ei spriginiți să fie și de toată poporațiunea de pe delaturi și de un neam cu ei, — ear' întemplantându-se aceasta, măiestrii și negustorii străini încetul cu încetul, azi un pic, mâne mai mult, se vor simți părășiți, neajutorați, strimtorați, și vor vedea se-și aple sîși alte piețe, unde să fie și ei spriginiți de ai lor, vor părăsi pe încetul orașele noastre, făcînd astfel loc la ai noștri.

De această strecurare, de această limpezire, noi avem mare lipsă, pentru binele nostru personal și mărirea neamului și pentru ridicarea noastră la o mai bună stare și prin ea la o mai înaltă treaptă de cultură.

În felul acesta am ajunge cu vremea cu vremea, să avem și noi orașe cu poporațiune mai însemnată română, mai tîrziu să avem și noi orașele noastre românești, care duh din duhul lor și al nostru se împrăștie în jurul lor, lucru ce atît de mare cinste ni-ar face, ear' azi atît de mare rușine, că nu avem!..

Tot ca o dovadă despre însemnătatea meseriilor putem pomeni și faptul că mulți și mari bărbați de ai noștri, iubitori de neam, prețuind după cuviință această breaslă și dorind răsărirea ei cât mai curînd și creșterea ei cât mai repede, au lăsat după sineși mari fonduri de bani din care să se ajutore tinerii noștri dați la meserii. Așa de pildă, „*Consistorul Archidieceșan*“ din Sibiu imparte

din fondurile întemeiate de bărbați mari și lăsate lui în îngrijire, câte patru mii de florini la an, ca ajutoare învătăceilor și calfelor de meserii (câte 30—50 fl. unuia) precum și măestrilor noi ce încep să lucreze pe seama lor, (câte 100—200 florini unuia); tot așa ajutură „Asociațiunea Transilvană” și despărțemintele ei din deosebite locuri, și celelalte consistoare ale noastre.

Și pentru ce toate acestea? Au nu sunt acestea o dovadă pipăită că oamenii noștri luminați au văzut însemnătatea meseriilor și au simțit trebuința lor și de aceea și-au dăruit averi întregi pentru spriginirea lor numai ca înainte să dea? Ear' noi stăm încă tot cu mâinile în sin și nu le pricepem și nu le îmbrățișăm!

Ne oprim aici, pentru a nu prea obosi pe cetitori, și adunând odată toate socotințele într'un mănunchiu, aflăm că în asemănare cu vieța de plugărit, *meseriașul și negustorul duc o vieță mai ușoară, mai puțin istovitoare de puteri trupești; mai curând răsplătitoare a muncii: mai lipsită de mari griji; că el e în mai mare cinste ținut de lume; că trăește un traiu mai bun; că își poate crește mai ușor copiii în școale; și că e foarte neatârnat de la mai mari,* — ear' ținându-le toate acestea în vedere, credem că avem tot dreptul să scoatem la iveală frumosul și adevăratul proverb român:

„meseria e brățare de aur!”

ear' *negustoria* negreșit nu mai puțin! Dar' pe lângă asta de mai avem în vedere și mărirea neamului, mărirea puternic spriginită prin treapta aceasta: din tot sufletul trebuie să le strigăm oamenilor din poporul nostru: *îmbrățișați cu amândouă mâinile meseriile și negustoria!*

Multe s'ar pute încă vorbi și multe scrie asupra acestui lucru, dar' noi suntem de bună credință că și numai din puținele socotințe pe cari le-am atins pe scurt și în fugă aci, se poate cu oare-

care limpezime vedea, că greșită, foarte greșită este ținuta noastră față de meserii și negustorie și că astăzi fiecare părinte bun care dorește atât fericirea fiilor sei, cât și a neamului seu, ar trebui să crească din familia sa cel puțin un *meseriaș român!*

Noi ne-am bucura când am auzi și am pute spune, că din fiecare comună românească este un tinăr la școală și doi la meserii, sau zece la școală și douăzeci la meserii și negustorie!

Dacă noi am prețui mai mult această cinstită breaslă și bun isvor de venit, decum azi o facem, dacă mai dinadins ne-am strădui a ne crește fiii pentru meserii și negustorie, — smulgerea poporului nostru din starea lui de sărăcie de azi, și înaintarea lui pe calea bineistării o am vedea cu ochii, și atunci am pute cu mai mult drept să ne lăudăm și noi că înțelegem glasul vremilor înaintate de azi, că lucrăm cu toții la umplerea știrbiturii palatului nostru național, că facem și noi aceea ce face lumea, alergând să o ajungem intrucât vom fi rămas înapoi, ear' după-ce vom fi ajuns-o, să ținem pas alături cu ea!

Am ajunge cu mult mni curând la atâtia mare stație a drumului lung ce avem încă de făcut,

la bunăstare,

ear' apoi de aci cu mult mai ușor ni-ar fi a ne urca repede pe scară în sus, spre cealaltă stație mare, dela bunăstare:

la cultură!

Și n'ar mai pute atunci nimenea zice că suntem nepricepători de aceea ce e folositor și ce nu, și că suntem popor rămas înapoi...

Și să dea D-zeu că nu multă vreme să mai treacă până să ne mai poată zice așa ceva despre noi. Ear' la aceasta vom pute ajunge numai dacă înșine ne vom strădui din toate puterile a ne înălța în toate privințele!

Ioan Moța.

Procesul tricolorului român.

Doamna Emilia Rațiu și domnișoara Dorina Rațiu în fața judecării.

(.:) Cetitorilor noștri le este cunoscut procesul ce s'a pornit în Sibiu din partea procuraturii contra d-șoarelor române, pentru-că au purtat tricolorul român pe piept când cu întoarcerea dela Cluj a comitetului național osândit pentru Memorand.

Patru domnișoare, *Eugenia Simonescu, Letiția E. Roșca, Leontina Simonescu și Elena Cunțanu* au stat în fața judecătorului cercual din Sibiu la 12 Decembrie n. a. tr. pentru acel tricolor, și e cunoscută tuturor brava și românească ținută a acestor stimabile d-șoare. Știm și aceea că procesul a fost deocamdată amnat pentru-că trei dintre citate n'au putut fi ascultate, anume doamna *Emilia Rațiu* și d-șoara *Dorina Rațiu* lipsind din Sibiu și petrecând în Seghedin, ear' d-șoara *Alexandrina Cunțanu* fiind bolnavă.

Ascultarea d-nei *Rațiu* și a d-șoarei *Dorina Rațiu* s'a rînduit și d-lor au fost citate la judele cercetător din Seghedin pe ziua de 2 Februarie c. n. Domnia lor s'au înfățișat însoțite de dl avocat *Dr. Stefan C. Pop*, din Arad, ca apărător.

La ciasurile 9 doamna *Rațiu* și fica d-sale așteptau la judecătorie, când eată venind subjudele *Csernyus* și văzându-le acolo pe aceste femei prea vrednice de stimă, și știind pentru-ce sunt chemate și neliniștite în viața lor și așa destul de plină de suferințe, s'a revoltat și în el însuși pe o clipită simțământul de dreptate, și li-a zis în față vrednicilor acuzate, *că după părerea lui de judecător este iertat ori-și-cui să poarte tricolorul românesc, căci nu cunoaște lege care ar fi oprind purtarea tricolorului român! El declară din capul locului întreagă pornirea acestui proces de o nebunie! Își va face însă datoria și le va asculta.*

Apărătorul *Dr. St. C. Pop* declară judeului că acuzatele nu vor răspunde până când nu li-se va spune hotărît „fărădelegea” grozavă, care li-se impută. Judele năcăjit răspunde: »De geaba încerci să te prinzi cu mine, că eu nu îți-oiu sta împotriva, deoarece-ce eu sunt încredințat că ești în drept! Binevoește a spune la protocol ce îți place, eu toate le primesc!»

Și după acestea arată hârtiile ce au venit în această treabă din Sibiu, hârtii în care

FOIȚA.

LOGICĂ.

*Popa Toader, din scripturi
Dă lui Mitru 'nvățături.*

„Mitre, știi ce spune psaltul?
„Să nu faci în viața ta
„Cea-ce te-ar supăra
„De 'ți-ar face-o altul!”

*Mitru stă, și stă gândind,
De el multe nu se prind —*

„Dar' mai știu eu cum e asta?
„Altul de, zici înțelept,
„D'apoi eu? Să n'am eu drept
„Să-mi sdrut nevasta?”...

G. Coșbuc.

Un soldat brav și isteț!

Când stătea în fața comisiei de asentare, un fel de beție sufletească îl cuprinsese, credea că se surpă casa pe capul lui, văzând cum toate privirile celor de față pe el stau țintite! Nici că și-ar mai fi ridicat ochii dela pământ, dacă o mână voinică bătându-l pe umăr nu l-ar fi trezit, și dacă un glas nu i-ar fi isbit urechea: „*tauglich!*”

Gendarmul l-a petrecut la ocolul de strînsură, unde, ca și alții, a fost despoiat de pletele lui bogate ce-i băteau umerii!

Abia acum începuse a-și da seama despre ce se întâmplă cu dânsul. Se vede deodată departe de mamă, de tată, frați, de surori, și de toți îi părea rău, dar' când își aduse aminte de iubita sufletului seu, și de aceea că și ea e tot departe, atunci o întunecime grea i-se lăsă pe minte, o împunsătură ca de cuțit îi trecu prin inimă, și lacrimile dese și ferbinți îl podidură, arzându-i obrazii... Dar' n'avu vreme să-și moaie durerea în plâns, căci un

oficer cu sabia trasă îi agră pe toți să-și ridice trei degete dela mâna dreaptă și să zică, după el, jurământul de credință, nu iubitelor lor, ci — Împăratului și steagului țării!

Și chiar era mare vâlvă în țeară, că va fi bătaie, și ca nu cumva aleanul să așteptă nepregătită, pe cei asentați nici nu-i mai slobozirea acasă, ci de loc i-au pus sub arme și haid cu ei la mustră! Și abia au avut răgaz să învețe a purta pușca și a trage în țintă cu dânsa, și a și sosit porunca de a mesteca pe recruți printre feciorii cei bătrâni și a-i așeza pe toți în lagăr, gata de stat față dușmanului.

Regimentul românesc în care fusese înșirat și Ioan Corcoș, ajunsese în apropierea câmpului de foc, când colonelul aducându-le odată aminte de jurământul lor sfânt și de pedeapsa cu moarte a celui-ce numai pe o clipă s'ar arăta clătinațor, le zice: „Înainte, dragi feciori, cu Dumnezeu, în numele Lui și al Împăratului...” Feciorii cari făcuseră lungul drum mereu cântând cântece de războiu, acum tăceau toți muți, cu gândurile sburate fiecare el știa încotr'o....

se spunea părerea însuși procurorului și a judeului din Sibiu, că anume în faptul că d-na și d-șoara Rațiu au fost în calea comitetului cu mai multe alte Române purtând tricolor național — nu află nici ei nici un lucru ce ar pute fi pedepsit!

Bravo judecători!

Apoi se mai zică cineva că împintenații nostri nu și-au perdut capul?! Gendarmii, pe temeiul poruncii de sus a cutărui ministru orbit de ură față de tot ce e românesc, te șicanează și nedreptățesc și dau în judecată chiar, ear' ca mâne vin însuși judecătorii lui și spun că ei nu știu pe ce lege ar pute pedepsi pe acușați, că nu este o atare lege!

Capete luminate acestea, nu glumă!

Dar' această incurcăla scoate la iveală întregă păcătoșenia și nedreptatea prigonilor nebune ce se durează contra noastră!

Despre ascultarea din Seghedin mai pomnim, că după-ce prea vrednicile Române n'au voit să vorbească în altă limbă decât românește, — s'a adus drept tălmăciu un părcălab (slugă) de al temniței, care în fața stimabilelor acuzate, a înmărmurit, 'i-a stat graiul, cât judecătorul a trebuit să și slugească el și ca tălmăciu. O singură întrebare li-s'a pus, anume că „e adevărat, că în anul 1894, 27 Maiu au fost de față la gara din Sibiu, când martirii nostri s'au reîntors dela Cluj?“ Acusatele au răspuns cu părere de rău că n'au fost de față, deoarece-ce erau în Cluj, și nu au putut să fie la acea faptă sârbătorească a domnișoarelor române, care au câștigat admirațiunea lumii civilizate!

Aci earăși ceva frumos și vrednic de toată lauda: *Domnișoara Felicia Rațiu cere ca să fie luată dînsa la răspundere, pentru-că domnia-sa a fost de față ca conducătoare a domnișoarelor române și cere să fie dată în judecată!*

Sărmanul jude zăpăcit declară atât d-nei cât și domnișoarelor, că el nu e chemat a judeca mai departe și e foarte îndestulat cu cele-ce a auzit.

Ce va urma, vom vedea.

Decamdată ne saltă inima de bucurie că pe lângă purtarea cea bravă a d-șoarelor sibiene, mai putem însemna și cea neîntrecută de românească a prea stimatei doamne Emilia Rațiu și a fiicelor sale vrednice de mama lor, Emilia și Dorina.

Onoare lor!

S'a început lupta. Văzduhul se sguudia de tunete, pocniri și vaiete... Trupuri răsturnate din cari curge viul sânge gâlgâind, capete zdrobite, tăiate, călcate de copite, un măcel fioros, că se nebunești de groază la vederea lui! Dar' eată în jurul steagului o mare mișcare și învâlmășală. Stegarul lovit de un glonț cade, abia având timp și putere să zică soțului de lângă el: „Ține steagul acesta! Ca și mic el să și fie miresa vieții tale!“ Cade și al doilea și al treilea stegar... Dușmanul într'aici își îndrepta mai ales gloanțele, ca să rărească pe cei din jurul lui și să poată pune mâna pe dînsul. Eată-i dau năvală spre dînsul! Ei sunt mulți, apărători puțini... Cad și dintr-o parte și din alta. Movila de morți tot crește... Primejdia e mare. P'aci p'aci se ajungă la steag și să-l ia... Ioan Corcoș vede că scăpare nu e. Desnădăjduit se aruncă la stegar, îi smâncește flamura din mâni, și în învâlmășeala cea mare, fără să fie văzut de dușman, pleacă steagul, îl rupe de pe lângă pânze, aruncă ruda la o parte, ear' flamura o încinge în grabă pe lângă sine acoperindu-o

Frumoase hotăriri.

Românilor din Șimleul-Silvaniei și giur li-s'a dat în zilele diu urmă privilegiu a-și arăta bărbăția lor, ei și-au și arătat-o în așa chip, că ne mulțumește și încântă.

Eată de ce e vorba:

Ajungând Bánffy ministru, după lege el cade din postul seu de deputat ce-l avea până aci, și trebuie să și pună de nou candidatura undeva, ca să-l aleagă, dacă-l vor voi. El era ales în Șimleu și căzându-l deputația prin ajungerea la ministru, și-a pus candidația tot acolo. Noi Români, așa fiind hotărîrea marelui sfat național din 1881, nu luăm parte la alegerile de deputați, unde numai cu baionete și puști ne întimpină, și cu nedreptate. Poporul însă pe ici pe colea poate să nu fie tocmai în curat cu asta și să se meargă la alegere, și atunci foile ungurești numai ce strigă: iacă voi capilor valahii, că poporul nu-i cu voi, numai voi sînteți nemulțumiți! Pentru a încungiura astfel de neplăceri pentru ciustea neamului nostru, fruntașii din Șimleu, au conchemat pe alegătorii din acel cerc la un mare sfat, nainte de ce se va ține alegerea pentru Bánffy, ca să se înțeleagă despre cum au să se poarte față de el.

Conchematrea s'a făcut foarte în pripă, fiind vremea scurtă, și totuși pe 1 Februarie peste 500 alegători români erau adunați în Șimleu, unde au luat următoarele frumoase hotăriri:

Adunarea alegătorilor români din cercul Șimleul-Silvaniei având în vedere programul partidului național român din Transilvania și Ungaria stabilit în conferința națională din 1881, susținut și de conferințele următoare; având în vedere întocmirea partidului național român, la care mar pre sus de toate ține; având în vedere starea grea ce s'a făcut poporului român din această țară, prin totala nesocotire a drepturilor sale: alegătorii români din cercul electoral al

sub mantauă și se trânteste și el pe grămada de morți! Puținii nostri sînt risipiți, dușmanul ese biruitor, dar' steag nicăiri! Furioși soldații potrivnici lovesc cu puștile în morți, lovesc și în Ion Corcoș, dar' el nimic! apoi năcăjiți se duc mai departe. El stă acolo până seara și toată noaptea. În dimineața următoare pe când signalul regimentului său aduna încă rămășițele la un loc, și colonelul desnădăjduit vestia tuturor pierderea steagului și cu el a onoarei regimentului, eată și Ioan Corcoș apropiindu-se și zicînd:

„O, nu! Steagul n'a perit și mântuit e și cîntea noastră!“ Și desfăcîndu-și mantaua scoase de sub dînsa flamura, și o întinse colonelului. Soldații ca nebuni de bucurie isbucniră în strigăte de „vivat!“ la adresa camaradului lor, ear' colonelul îl îmbrățișă ca pe un frate!

Bunătatea împărătească l-a răsplătit pe Ion Corcoș din Ilia, după sfîrșirea războiului, cu o pensie de 25 fl. la lună, dar' asfîțînd vremea cea nemțească din Ardeal, și venind „bunătatea“ ungurească deasupra, aceasta i-a scăzut pensia bravului soldat la 10 fl. numai, pe lună!

Eugen T.

Șimleului-Silvaniei întruniți în conferința de azi (1 Febr. 1895) declară că:

1. Vor rămâne și de astă-dată cu desevîrșire departe de elegerea de deputat, care se va ține în 5 Februarie a. c. în Șimleul-Silvaniei, deși trecutul politic al candidatului în acest cerc, ni-ar cere o luptă foarte încordată în contra reeșirii lui.

Mai departe adunarea declară și ea cu acest privilegiu de nelegiuită porunca fostului ministru de interne de a opri lucrarea partidului național român! Și în urmă aduce adîncă mulțumită și recunoștință acelor bărbați, cari pentru neamul românesc luptă și pătînesc în robie!

Sărbătoarea sfântului Ioan la Seghedin.

Ziua Sfântului Ioan a fost în anul acesta o zi, care, ca și cea de Anul-Nou, a încredințat încă odată pe fiecare despre cîntea cea mare în care sînt ținuți iubirii și marii nostri bărbați întemnițați.

Domnul Dr. Ioan Rațiu a primit în această zi, ziua numelui seu, sute și sute de telegrame de felicitare și scrisori cu doriri de bine, din toate părțile și din toate țerile pe unde se află Români! Bucuria venerabilului nostru președinte, a fost, firește, mare, și alinare suferințelor i-au pricinuit aceste semne de stimă și de iubire.

Din îngustime de spațiu, vom pomni numai de unde au sosit telegrame și de cine trimise.

Din București, capitala Țerii-Românești, au sosit mai multe telegrame, subscrise una de venerabilul președinte al ligei V. A. Urechia, a doua de Perietziau-Buzău, a treia de C. Sfetea, I. Muntean, C. Vidrighin, A. Petra, Iliescu, Șerbac, a patra de Teofil Frâncu, G. Anghel, Colțescu, Albușescu, Petru Ma-

Portul poporului nostru.

Am spus în numărul nostru trecut, la „darea de seamă“ asupra cărții „Țeara noastră“, că dl Silvestru Moldovan, descriind Ardealul, descrie între altele și portul oamenilor din deosebite ținuturi ale lui. Pentru-ca să se vadă cum încrează dl Moldovan de amănunțit și cu grijă, lăsăm să urmeze aici o descriere de port. Vorbind despre Români de pe Valea-Jiurilor, d-sa scrie la pagina 84 a cărții:

„Bărbații își lasă pîr lung și pentru aceea se numesc în batjocură „momârlani“. Vara poartă pâlării cu margini late, eara căciule, cari se numesc „clăbețe“ s'au căițe, ca în Valea-Hațegului. Acestea le fac ei însuși din piei de miel albe s'au negre și sînt foarte mari, și la fund mai late ca la gură; ele au înfășoșarea unei ferdele (mierțe) întoarsă cu gura în jos. Cămeșile sînt lungi, până la genunchi și cu mâneci largi, românești, ele sînt provăzute la guler și în spate cu țesături simple (mai cu seamă cruci); peste cămașă se încing cu șerpare late, pe cari le numesc „brăie“, apoi au pieptare infundate, ear' deasupra șube de pănură albă; eara și cojoace scurte. Cioarecii sînt ca și șuba, de pănură albă. În picioare poartă opinci,

nole, Cornel Danielescu, Micu, Belu, Baboian, Constantinescu, Janoș Dumitriu, Rădulescu, N. Catul, Anastasiu; — a cincina de Zaganescu, Roman Moldovan și alții; a șeasa de Sihlean; a șepta de Bursanu; a opta de „Societatea de cultură macedo-română“, prin dnii Urechia, Gusti, Dan, Cosmescu, Ioanide etc. și altele și altele! —

Tot din România am sosit încă din orașul *Slanicul-Prahovei* dela domnii Vineș, Păunescu, Lucaciu, A. Georgescu, Rădulescu, Teoharescu, Slaniceanu, Popescu, Paulian, Dumitrescu, Dragomirescu, Paltineanu, Nicolescu, Bucur, Hansman; — din *Câmpulung* dela președintele Ligei Culturale despărțământul de acolo; — din *Ploești* dela Societatea „Horia„; — din *Turnu-Severin* dela Iordan și Ioan Bogdan; — din *Craiova* dela C. Stelea! — din *Focșani* dela George Urleanu, Dr. Blez, Lungu, profesor din Căian, Dimitreanu, inginer, Constantinescu, institutor, Florescu, prof. Stefan Ioan, senat.

Din *Gräfenberg* (în Țara-Nemțască) sosit una dela Dr. Hosan;

Din *Paris* (în Țara-Franțoească) a sosit o telegramă dela dnii Moroianu și Fogarași;

Din *Viena* dela tinerimea și colonia română de acolo;

Din *Turocz-St.-Martin* dela avocatul slovac Mudron;

Din *Neoplanta* dela redacția ziarului sârbesc »Zastava«;

Apoi din partea alor mulțime și mulțime de Români dela noi, așa din Arad, Bistrița, Orăștie, Brașov (mai multe telegrame), St.-Miclăușul-mare, Blaj, Seliște (mai multe), Lugoj, Abrud, Beiuș (mai multe), Ecica, Feketehalom, Sibiu (mai multe), Tâlmaciul-mare, Hârșova, Budapesta, Ecica-română, Cluj — și din alte multe locuri!

În chipul acesta își aduc aminte popoarele vrednice de bărbații lor mari

unii au și călțuni de pănură groasă. Obelele din opinci sânt scurte și se leagă pe la glesne cu curele sau cu păr negru de capră.

„La femei este interesantă împletitura părului, prin care se deosebesc fetele de femeile măritate. Fetele împletesc două coșite, una atrîna pe spate, ear' ceealaltă o duc din mijlocul frunții la urechea din dreapta, unde se împreună cu cea de pe spate; ele umbliă mai mult cu capul descoperit sau și-l acoper cu cărpă de boltă, de obicei albă și cu flori roșii sau negre. Femeile duc din mijlocul frunții până la urechia de-a dreapta și de-a stînga câte două s'au trei rînduri de plete împletite, ear' din restul părului împletesc pe cap de-a dreapta și de-a stînga două coșite. Femeile nemeșilor, de cari se află în Paroșeni, Iseroni etc. își fac conciu în vrful capului. Peste coșite se pune pe cap broboadă albă de giolgiu, ear' unele au rariță s'au săliă, din o materie mai fină, străvezie. După urechi se pun în păr ca podoabă un fel de ace cu găvălie mare, care tremură la fiecare mișcare și cari pentru aceea se numesc „tre-

la zilele bune și rele, și noi ne veselim din inimă putînd însemna că și poporul nostru își aduce aminte de ai sei eroi și cinstindu-i le trimite frumoase saluturi la zile potrivite!

Pentru adresele de alipire.

La 5 Martie n. se va pertracta la Cluj, cel din urmă proces de presă pentru adresele de alipire, ca un răsunset încă, cel de pe urmă, al isbiturilor din anul trecut. Procesul acesta fusese pus odată pe 18 Septembrie, a doua oară pe 6 Noembrie, a treia-oară pe 4 Decembrie și totdeauna ori din o pricină ori alta s'a amînat. Acum însă se va ține. Scrisoarea pentru care e procesul e următoarea:

„*Dnii A. C. Popovici în Sibiu!*“

„Intoleranța șovinistă te-a pus în șirul celor mai mari martiri ai neamului nostru românesc! Causa pentru care suferi, neînfrîntule luptător, este cauza întregii români. Sus stindardul nostru național!!! „Sîntem gata la ori-ce jertfe!!!“

Turda, 10 Septembrie 1893.

Teodor Trimbițaș, învățător în Poiana, Iuliu Petricaș, învăț. în Cocu, Ioan Gaia, proprietar în Turda, Nicolae Rusu, proprietar în Poiana, Romul Romoșan, preot în Sîndu, Iuliu Gel Gelan, funcționar de postă, Simeon Nicoară, învățător în Luna, Simeon Poruț, învăț. în Turda, Stefan Maris, teolog în Blaj, Valeriu Moldovan, student universitar, George Tatar, învăț. în Mișchiu, Ioan Giurgiu, învăț. în Iara, Ioan Cadar, primar în Indol, Septimiu Basil Murășan, teolog în Blaj, Constantin Florian, învățător în Copandu, Iuliu P. Murășan, inv. în Feurd.

Privitor la această pertractare unul dintre acușați vestind pe redacția „*Tribunei*“ despre pertractare scrie:

„*Ne bucurăm și ne simțim foarte fericiti, că ne-au învrednicit și pe noi a sta pe acea bancă, de pe care s'a jertfit lamura națiunii noastre pentru biruința dreptății, după care așa de mult însetoșăm nu numai noi Români, ci toate naționalitățile nemaghiare din această nefericită patrie. Pratul-lui-Traian, 29 Ianuarie 1895.*“

murici“. La grumazi fetele și nevestele au baieri de taleri, mărgelile înșirate sau latitar făcut din mărgelile mărunte. Cămașa e de pânză sau de giolgiu cu țesături pe mâneci, preste mijloc se încingî cu curele, ear' peste aceste au inele înșirate în zale. Peste cămașă se îmbracă cu „laibăr“ de pănură albă sau cu pieptare lucrate frumos. Iarna femeile poartă și așa numita „șubă muierească“, care lungă până pe pământ și făcută din pănură albă. Dinainte se poartă șurț de lână, de culoare galbină-albastră, une-ori neagră și cu vîrgi negre, sure sau roșii, dindîrît au opreg, la fete și la neveste mai roșu, la bătrâne negrii și care este lucrat foarte frumos. În locul opregului se folosește mai cu seamă earna un alt vestmînt, numit „borcă“, de obicei neagră și încrețită de sus până jos. În picioare poartă opinci, apoi cioareci până din sus de genunchi. Pe sub genunchi cioarecii sînt legați cu niște șinoare, făcute din păr de capră și numite „vênări“. În zile de sîrbători au început a purta jienele și cisme!...

Din legile noastre.

-- Legea despre economia de câmp. --

Cap II.

Despre pășunat.

§. 18. A paște vitele este iertat (slobod) numai pe lângă cuvenita pază. În locuri îngrădite însă, vitele pot paște și fără păzitor.

Că intrucât e lipsă de o pază mai mare la pașterea vitelor în apropierea drumului de fer, asta o hotăresc rînduile direcției căilor ferate.

În privința pășunatului pe drumuri peste tot, sînt dătătoare de măsură prescisele §-lui 137 din articolul I. de lege din 1890.

(Acest §. sună: „Cel-ce își lasă vitele să pască prin șanțurile drumurilor, pe ridicăturile lor, pe lăturile acelor, ori lasă să le rîmeze (porcii), precum și cel-ce dă vitelor sale de mîncare în drum, poate fi pedepsit cu gloabă până la 100 fl. Această opreliște însă nu se întinde și asupra galițelor (găini, curce, rațe etc.)

§. 19. În privința păzitorilor, precum și a felului de păzit al vitelor la pășunare, au să dea îndrumări anume autoritățile (mai marii) judecătorești.

(§-ul 15 din legea despre starea sanitară a animalelor, și de lipsă a fi cunoscut aci, zice: că „păstorii sătești numai cu îngăduința comunei mai pot primi între vitele ce le-au luat în pază, și pe alte vite străine“. Ear §-ul 154 din aceeași lege zice: „Păstorul ce în contra §-ului 15 a primit totuși vite străine în ciurda sa, sevrîșește o vină și poate fi pedepsit cu bani până la 100 fl.“)

§. 20. Pe pășuni comune (a mai multor) ori cari formează avere sătească, mai departe pe astfel de hotare ori părți numai de hotară, unde se lucrează după economia de ogoare, acolo de regulă e iertat a paște cai, vite cornute și porci, numai în stave, turme, cirezii și ciurde.

§. 21. Privitor la averile comune ce sînt folosite ca pășune, reprezentanța comunală (sfatul primăriei) sau, dacă e, comitetul anume al averii, hotărește că:

- a) pe pășune, câte vite se pot trimite;
- b) cari părți ale locului, în care vreme, și în ce șir să fie păscute;
- c) dintre felurile de vite ce se împedecă unele pe altele în pășunare, care în cari părți ale pășunii să se sloboadă și în ce șir;
- d) unde nu e iertat a pășuna din punct de vedere al sănătății animalelor ori pentru o altă pedecă oare-care;

e) unde să se facă fîntănil, locurile de adăpat, zăcătoarele și locurile de scutire;

f) ce sumă e a se plăti drept cheltueli pentru păstor, pentru pășune, după capul de vită;

g) în cari feluri e a se îngădui, ca cu abateri dela prescisele §-lui 20, se poată pășuna și singuratici.

§. 22. Mânzi-armăsari mai bătrâni de un an și tăurenci mai bătrâni de jumătate de an, pe pășunile comune, pot paște numai deosebiți (îndepărtați de ciurdă ori stavă).

§. 23. În fiecare comună, când cu pornitul la pășune, în tot anul e a se face o însemnare a tuturor vitelor aducătoare de folos, deosebindu-le după soiul (fel) și vîrstă; sînt a se cerceta de sănătoase, și însemnarea aceasta e a se trimite până la sfîrșitul lui Martie căl. nou, într'un exemplar și protopretorului (fisolgăbirului) cercual.

În feluri, când un îndreptățit la pășunat are de gînd ca numai mai tîrziu să se scoată

vitele la pășune, el trebuie să înștiințeze aceasta primăriei comunale, și 48 de oare dela înștiințare e dator a-și ține vita ori vitele, închise pe un loc al seu, în care doctorul de vite din sat, dacă e, dacă nu e, atunci un trimis din partea primăriei, are să se încredințeze despre starea sănătății lor, și numai după aceea se pot slobozi între celelalte vite pe pășunea obștească, dacă au fost găsite sănătoase.

Unde pășunarea nu se face la olaltă (în comun), acolo înscrierea (însemnarea) vitelor comunei se poate face și cel mult până în Aprilie.

(Legea despre sănătatea vitelor rânduiește în §-ul seu 17, următoarele lucruri de lipsă a fi cunoscute la acest loc: „Nainte de ce vitele cornute, caii, oile și caprele s'ar fi scos din locul de iernat la pășune, trebuie să fie luate în seamă (înscrise) de către comună și sînt a sa visita (cerceta) despre starea sănătății. Vite neluate încă în seamă de comună (primărie) nu e iertat să se trimită pe pășunile obștești.

Ear' §-ul 154 al aceleiași legi sună: „Cel-ce în contra §-lui 17 trimite vite la pășune, se face vinovat și e a se pedepsi până la 100 fl.)

Pentru scumpii întemnițați.

În *Hașag* următoarele femei române au dat jertfe pentru întemnițații nostri din Seghedin și Vaț: Safta Pop, preoteasă, Maria Blottor, Veronica Stoia, Veronica Olteanu, Ana Belășcu, Paraschiva Stoia, Maria Dordea, Maria Vintilă, Ana Vișie, Ana Stoia, Salomia Maria, Măriuța Millea, Maria Millea, Maria Bichiș, Sofia Costea, Paraschiva Onofreiu, Ana Fraticiu, Maria Belășcu, Ana Stoia, Paraschiva Dordea.

— Din *Ohaba* următoarele femei române au dat prescuri la sf. biserică din *Beșineu* pentru martirii nostri întemnițați: Veronica Codeu, Rafila Pârvu, Ana Pârvu, Elisaveta Mihălțan, Maria Pârvu, Maria Murășan, Similie Stef, Maria Dragomir, Elena Codău, Ana Muntean, Ana Moldovan, Chiva Stef a Culi, Saveta Stef a Culi, Maria Stef I. Sion, Floare Bătăciuiu, Maria Dragomir, Mariți Dragomir, Chireană Arion, Tițiană Bătăciuiu, Fira Murășan, Istina Codău, Maria Stef I. Iovu, Ana Dușe, Ana Dragomir I. Ioan, Elisaveta Dragomir I. Stefan, Maria Arion I. Ioan, Maria Stef I. Zevedeu, Iova Dragomir, Maria Crișan, Maria Drăgoiu, Elisaveta Stef I. Vasile, Ana Stef I. Partenie, Ana Arion, Maria Murășan, Iulica Groza, Ghița Groza, Ana Moldovan, Chireană Arion, Maria Dragomir, Mariți Dragomir, Tițiană Bătăciuiu, Maria Stef I. Zevedeu, Maria Murășan, Maria Arion, Maria Schiau, Ana Schiau I. Nicolae, Fira Murășan, Floare Bătăciuiu.

— În *Frata-de-Câmpie* au dat liturgii pentru întemnițați: Ana Pop lui Irimia și Ana Ploscariu lui Ioan, Amalia Moga, Anica Soporan a Bănoi, Maria Pașca lui Iacob, Marișca Florea, Anica Bucur.

— Din *Sadu* au dat până acum următoarele: Susana Barbu, Ana Bunea, Elena Morariu, 'Eva Popica, Ana Șandru, Maria Muntean, Maria Dăncănuț, Maria Diac, Eva Muntean.

Fiți lăudate, brave femei și bune creștine, pentru faptele voastre naționale!

O nouă osândă.

În săptămâna trecută tribunalul din *Deva* (comit. Hunedoarei), a plesnit și el odată puternic din biciul dreptății ungurești pe spatele unui „Valah“ „primejdios!“

Dl *Nicolae Trimbiționiu*, înv. în Grădiște (lîngă Hațeg), a fost pîrît de doi Unguri că pe vremea procesului Memorandului, într'o „adunare“ ar fi ținut o vorbire ațtătoare la ură contra nației ungurești. 'I-s'a făcut proces. La 28 Ianuarie n. s'a ținut pertractarea. Nu vom mai spune-o noi câte dreptăți ori nedreptăți s'au săvîrșit în decursul acestei pertractări, judece-o fiecare cetitor din cele-ce urmează:

Pîra s'a întemeiat pe vorbele alor doi „martori“ Farkas Arpád și Mayer Sándor, care spun că ar fi auzit pe dl Trimbiționiu zicînd: „că decît captii lui s'începe limba maghiară, mai bine voește să-i facă porcari; decît să se spînzure pentru furt un Român, mai bine să se spînzure întreaga nație maghiară, care și așa n'are nici un viitor; nu peste mult va veni ziua cînd „bruși de pămînt se vor îngrișa cu sânge românesc, ear' din Unguri va face, cu ardei de Seghedin, „papricaș!“

Față de acești doi martori, pîrîtul a adus din partea sa patru martori care declară sus și tare, că nici o vorbă din cele-ce se pun în gura pîrîtutului nu e adevărată, și că nici n'a fost nici o adunare ci întemplantarea a adus cu sine să se întâlnească la o masă în hotelul (birtul) „Bogdan“ din Hațeg, în zi de trg.

Apărătorul, dl *Andrei Pop*, candidat de avocat, cere, ca cei doi pîrîtitori unguri să fie siliți a spune românește vorbele ce le pun în cărca improcesuatului, ca să vadă toți, că de vor ști românește vor pute spune, de nu: nu! Cei doi martori nu știu nimic românește și ce au spus c'au auzit, au spus numai după închipuirea creierilor lor — ungurești, ce se vede că simțind și juzii, n'au primit cererea apărătorului, ba nici chiar să jure pe pîrîtitori ce prin jurămînt măcar să întărească ce-au spus: n'au voit!

Și tot așa de „drept“ au mers toate.

Procurorul 'și-a ținut „ungureasca“ lui vorbire, și a cerut pedepsirea acusatului.

A urmat apoi apărarea din partea dlui *Andrei Pop*, o apărare frumoasă și pe tari dovezi spriginită, și care prin adevărurile crude ce le arunca în ochii judeților, a scos din sărite pe președintele tribunalului cât de vre-o trei-ori 'l-a oprit în loc pe vorbitor îndrumându-l la ordine, ear' a patra-oară 'i-a oprit cuvîntul și nu 'l-a mai lăsat să apere!

A urmat judecata „blandă“ „dreaptă“ — ungurească. Ea este următoarea:

„Învătătorul *Nicolae Trimbiționiu* se află vinovat de „ațtăre“ la ură contra nației ungurești, și se osîndește la un an închisoare de stat și 100 fl. pedeapsă în bani ori 10 zile mai multă închisoare, și la purtarea cheltuelilor de proces!“

Acusatul 'și-a ascultat osînda cu sânge rece, ca-și-cum 'i-s'ar spune o poveste ori 'i-s'ar ceti o laudă pentru fapta sa! Nici o frică, nici o păsare! Da, așa e Românul bun, nu se sparie de ori-ce lovitură a sorții, cînd e vorbă că pentru neam și a lui onoare să o îndure!

S'a făcut recurs contra osîndeii la Curie. Nădejde de scăpare însă nu e, doar' și acolo tot Unguri sînt.

SCRISORI.

Frumoasă înaintare.

Onorata Redacțiune!

Lunca, în 3 Februarie 1895.

Cu bucurie venim a vă vesti despre unele frumoase lucruri dela noi, săvîrșite sub conducerea dlui preot *Stefan V. Lita*.

La stăruința domniei-sale poporul din Lunca deși numai în 1885 'și-a terminat zidirea bisericii, fără de a pute coperi spesele avute în 1880 s'a și apucat de zidirea școalei, care în anul 1890 a fost și ea terminată, ear' împrumuturile ce le-am făcut s'au plătit fără a simți greutatea lor.

S'a străduit mai departe mult și cu cuvîntul și cu fapta de a ne lumina și de a ne face să pricepem și noi, că astăzi fără de învățătură nu mai poate merge. În serile lungi de iarnă ni-a adunat pe toți câți pricepeam puțină carte și ne-a pus să cetim la povești frumoase cumpărate de d-sa, ne procurase „Gazeta Transilvaniei“ numerii cu data de Dumineca, și așa pe încetul ne dedarăm cu cetitul și învățătura, încât astăzi Dumineca vezi cete-cete de oameni stînd și ascultînd și cei tineri cetindu-le.

Mai nainte la noi nici nu știau oamenii de gazete și astăzi avem destule. Domnul părinte prenumără „Tribuna“ și „Unirea“; patru plugari „Foia Poporului“ și unul „Gazeta Transilvaniei“ de Dumineca.

Tot la stăruința și îndemnul domnului preot 6 băieți mai deștepti au fost trimiși la școalele din Blaj; din care astăzi unul se află la preparandie, 3 în gimnasiu, ear' 2 la măiestrie!

Astăzi poporul luminându-se ia parte la tot ce e românesc și jertfește după putință, așa colecta pentru monumentul lui Iancu e în curgere.

La îndemnul domnului părinte pentru tombola din București s'au adunat peste 30 de obiecte de țesătură națională, și s'au trimis la locul lor!

Lucruri acestea toate, care fac mare cinste domnului preot ca punător la cale, ear' nouă tuturor bucurie, vîzînd deșteptarea și înaintarea!

Ioan Mihăiu, George Nartea, Crucian Loța, Dumitru Nartea, Patriciu Mărgineanu, Grigorie Roșca.

CRONICĂ.

O îndreptare. Din Bozovici primim următoarele șire: În nrul 1 a. c. al „*Foii Poporului*“ la Cronică a apărut din Bozovici o învinuire asupra învățătorului nostru Daniil Verendean, pentru-că pe sîrbătorile mari nu ar fi cântat corul, ci a ținut numai strană, și că aceasta din vina dlui învățător. Pentru eșirea la iveală a adevărului 'mi-am luat voe a lămurî starea lucrului, declarînd că corespondentul pe nedrept aruncă vina asupra dlui învățător. De 15 ani dl Verendeanu totdeauna în sîrbători mari ne-a mulțumit cu cântările conducînd mereu corul. Că acum pe Crăciun n'a cântat nu dl învățător e de vină, ci faptul că coriștii, dela sf. Paști încoace, nici într'o seară nu s'au mai adunat la școala comună, unde erau așteptați de dl învățător ca să-i învețe, și de aceea n'a putut cânta corul!

Reflectantul.

— Tot în cauza aceasta ne trimite și dl învățător Daniil Verendean însuși o scrisoare, în care ne împărtășește că pricina ne-

cântării corului a fost că coriștii nu s'au adunat și învinuirea d-sale e o nedreptate.

Un tânăr brav. În 1/13 Ianuarie tinerimea română din Făgăraș a dat un concert împreună cu declamări, după care se urmeze joc. La concert a fost poftit și dl *Ilariu Banciu*, teolog absolvent, ca să-i dea ajutor cântând și d-sa ceva și declamând Dl Banciu a mers și între altele a declamat frumoasa poezie de *G. Coșbuc* „Noi vrem pământ!” La concert erau de față peste jumătate și Unguri. Acestia s'au scârbit rău ascultând poezia, și crezând că e scrisă la adresa neamului lor, deși poezia n'are a face nimic cu ei. S'au aprins rău. I-a supărat însă mai tare faptul dlui *Banciu*, că mai târziu, în vremea jocului, cerând Ungurii de față se li-se tragă lor și un „csárdás” de cel împintinat, dl Banciu s'a împotrivit cu bărbăție, și a spus musicanților să nu cuteze să cânte ungurește, căci aci e petrecere românească, și ca atare n'au lipsă de cântări străine! S'au năcăjit Ungurii rău, și a doua zi au și făcut o pîră la solgăbirime contra bravului tânăr pentru româneasca lui purtare, zicând că a ațîțat și a vătămât nația maghiară! A fost citat la solgăbirimă de acolo pe ziua de 23 Ianuarie, dar' cum d-sa locuște în Sibiu, și cum citația era ungurească, a făcut un recurs bărbătesc contra chemării d-sale peste tot la Făgăraș spre ascultare, cerând că dacă au ceva cu dînsul să-i trimită o citație românește scrisă ca se o înțeleagă, și să scrie în ea că de ce e chemat, altfel nu se va duce! Acum treaba e pe la fișpanul din Făgăraș și nu știm încă la ce sfîrșit va ajunge, îl vor pedepsi negreșit pe „cutezătorul” puiu de Valah pentru curagiul seu. Dl Banciu însă nu se spărie de aceasta; pedeapsa dela ei venită pentru noi e numai onoare, cunună de laur, și d-sa de noi e lăudat și însemnat ca un bun Român și aceasta slujească-i ca răsplată pentru neplăcerea ce poate va avea, și pedeapsa ce i-se va croll!

O întrebare. Un membru al „Reuniunii femeilor române din Mediaș și giur” întreabă pe cei din fruntea acestei reuniuni, că, de vreme-ce, în înțelesul statutelor, reuniunea ar avea să-și țină adunarea în fiecare an odată, ear' comitetul ei ședințe de 4 ori pe an cel puțin, — de ce acum mai mult ca de un an comitetul nu și-a mai ținut ședințele nici adunarea reuniunii nu se conchiamă?

Necinste. În 18 Ianuarie n. a. c. fi-solgăbirimă din Trascău Asztalos Gábor a eșit la alegere de primar în comuna Vălișoara. Când dl fi-solgăbirimă a sosit în capătul satului, preotul cu poporul era la sfințirea apei, la crucea din capul comunei. Protopretorul trecând pe lângă preot, care tocmai cetia rugăciunile sfințirii apei, și-a luat pălăria de pe cap, ear' notarul în batjocură nu și-a luat pălăria, ci a început a rîde de datin-le Românilor. Măcar că notarul Endes e și el de pe Câmpie și între Români a crescut. Să-i fie rușine! Alegerea de primar s'a ținut, deși rău e că oamenii n'au protestat contra alegerii în o zi de sîrbătoare, să-i facă pe domni străini să învețe a ne cinși praznicile!

Constituire. Societatea tinerilor universitari români din Viena, „România Jună” a intrat sub conducerea unui nou comitet, care e următorul: President: Drd. med. A. Vaida-Voevod; vicepresident: Drd. med. Ionel Capșa; secretar I. st. agr. Paul Bogdan; secretar II. st. med. Nicolae Bacinschi; cassar: stud. med. Al. Crăciunescu; controlor: stud.

tech. Teofil Popovici; bibliotecar și econom: st. silvanist George Sîrbu. Localitățile societății din 1 Februarie se află: IX. Lazarettgasse nr. 26.

Cununie. D-soara Elisaveta Modran și dl *Ioan Ciontea*, redactorul nostru răspunzător, își vestesc sîrbarea cununiei lor, care va avea loc Duminecă în 10 Februarie st. n. în Sibiu în biserica din suburbiul „Iosefin”, la orele 3 după amiază.

Petrecere cu joc. Reuniunea pompierilor voluntari din Seliște invită la petrecerea împreună cu joc, ce se va ține Luni, în 30 Ianuarie (11 Febr.) a. c. în sala cea mare a școlii gr.-ort. de acolo. Începutul la 7 ore seara. Venitul curat e al fondului reuniunii.

Declarație. Din Zlatna primim următoarele șire: Onorată Redacție! Cetind în nrul 13 al „Tribunei” din 1895, în care un corespondent zice, că eu aș fi făcut greutăți la alegerea candidatului de preot, dlui Emanuil Beșa, declar aceea de un lucru neadevărat. Victor Voda, inv. român gr.-or. în Zlatna.

Apel. Comitetul parochial gr.-cat. din Iclanzel a deschis o listă de adunare de bani pentru coperirea cheltuelilor ce le are comuna bisericească la renovarea și înfrumusețarea bisericii și la ridicarea unor noue edificii bisericești. Evlavioșii dăruitori să trimită ce vor binevol pe adresa domnului *Orbean Tunc* în Iclanzel, posta *Mező-Kapus* (comit. Turda-Arieș).

Un dascăl pervers. Din Curtici ni-se scrie, că dascălul de acolo *Vasilie Miron* este un adevărat renegat, o urtă lăpădătură națională, care se înscârbește când aude numai de numele bravilor noștri martiri și bărbați naționali. S'a făcut „domn mare” de când s'a împrietenit cu niște capete seci de Unguri, și de când bunul popor din Curtici îl îngrășă dându-i 300 fl. la an. Așa în 27 Ianuarie bravul preot *Grigorie Mlădin* a pomenit la slujbă numele martirilor din Vaț și Seghedin, dascălul așa s'a înscârbit de asta, că n'a voit să dea răspunsurile de strană de loc! În 1890 a pîrit pe coriștii români pentru-că cântau cântări naționale, dar' chiar și județii unguri au rîs de prostia și răutatea lui și n'au pedepsit pe coriști. Li-au făcut însă drumuri și neplăceri. Și alte rele de aceste face „patrioticul” dascăl *Miron*, pentru care vrednic e de disprețul tuturor oamenilor de bine! Poporul nostru ar trebui să-i răsplătească pentru aceste „bravuri”, după vrednicie!

Vulturul. Sub acest titlu ese tot la două săptămâni în Oradea-mare o foaie de glume și rîs. În numărul 2 între altele sub titlul „Doină ilustrată” aduce un chip nimerit: Wekerle tipărit cu o pălărie „kossuthistă”, pe cap, ear' pe spate cu un sac cum poartă Jidovii cîrpele, pe care sînt tipărite vorbele: „Căsătoria civilă”. Sacul îl ține cu stînga. Cu mîna dreaptă trage după sine pe soțul seu Szilágyi, de un lanț acățat de o verigă ce o are acesta trasă prin nas, și fiind înfățișat ca un urs, pășind încet și ducînd pe spate și el un sac pe care e scris „Memorandum”. Sub chip e scris:

Eu mă duc Bánffy rămâne
Richi plînge după mine
Tu mei Szilágyi Martine
Într'una cu mine ține
Că'n des'agii noștri pe spate
Sînt „merite câștigate”.

Adecă spun că pentru ce au fost alungați din direcția ministerială.

R Î S.

Unu anumit domn i-se impută din partea oarecui, că bea forte des și mult.

— Ași, răspunse dînsul, numai în două feluri beau, și anume: când mîncănc friptură de rață, și când nu mîncănc friptură de rață!

Între ginere și doctor.

— În sfîrșit s'a dus, doctore, a murit biata soacră-mea?

— Da, dar câte-odată se întemplă și învieri!... Anul trecut o femeie, pe când i-se cetia prohodul în biserică, a sărit, spăriînd pe toți cei de față.

— Adevărat? Atunci se spunem, te rog, popilor să cânte încet, încet...

— Sufer de nesfîrșite dureri de cap, domnule doctor.

— Ai prea mult sânge, domnișoară, trebuie să te măriți.

— Voiu perde atunci durerile de cap?

— Da... le va căpeta bărbatul d-tale!

Tînărul: Așadară, d-soară, ești hotărîtă să te măriți cu prietenul meu!

D-soara: Da, negreșit!

Tînărul: Și nu ai nici o milă pentru mine, care... știi cât te iubesc? Mie să nu-mi mai fie iertat a te iubi?

D-soara: O, mă rog! Cine și-a spus aceasta?

Din vremea războiului între Francezi și Prusaci.

Un grădinar era foarte nemulțumit că trebuia să găzduiască un soldat prusian. Acesta băgă de seamă la masă nemulțumirea ce pricinuia, își scoate sabia și o pune alături.

Grădinarul nu zice nimic. Ese din casă și se întoarce câteva minute după aceea cu o furcă de fer, pe care o pune lângă sabie.

Soldatul se face roșu de mînie, dar' Francezul răspunse cu mult sânge rece:

— Credeam că pentru un cuțit așa de mare trebuie o furculiță potrivită!

POSTA REDACȚIEI.

Mai multora care ne întreabă în cauza publicării listelor pentru Iancu. Binevoii a aștepta încă nițel, căci în numărul 7 vom începe darea de seamă mai departe!

Dlul T. Orlea în Porcești. Am primit. Grandissima grazia! Le vine rîndul doar' în numărul viitor!

D-sale Teofil Pop în Vaidasig. N'am primit. Întrebați pe dl B. ce i-a făcut. Poate să-i fi trimis. Atunci să reclame la postă.

D-sale Floria Dimitrievici în Secușig. Adresează-te către „Librăria Institutului Tipografic” din Sibiu, dându-i titlul cărții, și ea și-o va procura de unde e.

Multora care ni-a trimis poezii populare. N'am avut vreme să le cetim. La timpul seu vom publica din ele.

Pentru redacție și editură răspunzător: **Ioan Ciontea.**

Proprietar: **T. Liviu Albini.**

LOTERIE.

Tragerea din 2 Februarie n.

Budapesta: 83 52 2 75 51

Tragerea din 6 Februarie n.

Sibiu: 38 40 71 56 20

Institut Tipografic T. L. Albini în Sibiu.

A eșit de sub tipar:

Călimdarul Poporului

pe anul comun

1895.

Cuprinsul: Călimdarul astronomic și bisericesc, cu povești economice pe fiecare lună. — Cronologie pe anul 1895. — Genealogia domnitorilor europeni. — Posta. — Corespondența telegrafică. — Raportul între măsurile nouă și vechi. — Scara timbrelor. Autoritățile bisericesti române din Ungaria și Transilvania. — Văduvele, de Delavrancea. — Moțul și Domnul, de Ioan Vesa, învețător. — *Economic*: Ceva despre ștrpirea omidelor; Sirop de smeură și de cireșe. — *Poesii*: Cu flori cu ramuri verzi, (Dedicație martirilor noștri) de P. Dulfu; Lupta vieții, de G. Coșbuc. — *Partea haștie*: Oala cu lapte; Anecdote; Răspuns încurcat; Ghicitori. — Tîrgurile din Ardeal, Ungaria, Bucovina și România. — Inserate.

Numai **20 cr.** exemplarul. —
Cu trimiterea pe postă **23 cr.**

În editura „Institutului tipografic”
a apărut și se află de vânzare

Prăsirea pomilor

de

D. COMSA,

membru în comitetul central al „Reuniunii române agricole”.

Prețuri unui exemplar **12 cr.**

A eșit de sub tipar:

HOMO SUM.

ROMAN

DE

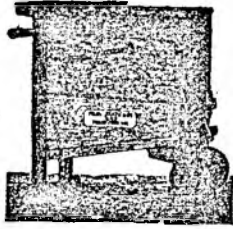
GEORGE EBERS.

Prețul 1 fl. sau 2 lei 50 bani.

Institutul Tipografic în Sibiu.

Sfîrmitoare de cucuruz (porumb)

de mână și cu motor, cu efect dublu sau simplu, cu sau fără ventilație.

Piue pentru curățit. cerealelor,
Mașini de sortat cu trior,
Prese de fîn și de paie,

de mână, stabile și mobile.

Mașini pentru pregătirea de nutreț,**Tăietoare de nutreț,****Tăietoare de napi și cartofi,**

[2276] 10—10

Piue de bucățit și sdrobot,**Aparat pentru muiatul nutrețului,****Cuptoare cu cazan de economie pentru nutreț de vite etc.**

de construcția cea mai excelentă și mai bună fabrică

PH. MAYFARTH & CO.

fabrici imp. și reg. excl. priv.

de mașini agricole, turnătorie de fer și ferarie cu vapor.

VIENA, II., Taborstrasse Nr. 76.

Cataloge gratuit — Reprezentanți și comisionari sînt de dorit.

Foaie ilustrată pentru familie

„VATRA”,

sub direcțiunea

dilor **I. Slavici, I. L. Caragiale și G. Coșbuc.**

Această revistă ilustrată este dirigită de unii dintre cei mai apretiați scriitori români, cu menirea de a oferi onor. public cetitor român, cele mai bune scrieri ale celor mai talentați scriitori români din toate părțile locuite de Români.

Trebuia în sfîrșit o foaie, care să ocupe un loc de cinste pe masa fiecărei familii românești.

Nu va fi cruțată nici o jertfă pentru ajungerea acestui scop; grija de căpetenie fiind a nu lăsa să se strecoare în această revistă nimic nepotrivit cu tradițiile neamului nostru și cu moravurile familiei.

Cele mai bune romane, povestiri, poezii etc. originale și alese, vor ocupa primul loc și numai întâmplător în al 2-lea rînd traducțiuni. Toate însă în cea mai curată, mai aleasă și mai frumoasă românească.

Artele, știința, recenziunile teatrale și musicale, noutățile literare, evenimentele însemnate, partea variată și humoristică, toate își vor avea coloanele speciale rezervate în această foaie, cu competență și cu onestitate redactate.

Nici viața casnică nu va fi neglijată: Sfaturi bune din punctul de vedere al educațiunii, higienii, îmbrăcăminteii, a traiului economic, felurite îndrumări folositoare economiei casei, vor fi tratate cu multă grijă.

Ilustrațiunile vor fi alese pe cât e cu putință din istoria neamului nostru, copii după tablourile artiștilor noștri și a celor străini, vederi felurite din țeara noastră și de pretutindenea unde locuiesc Români.

În aceste condițiuni se va prezenta onoratalui public român, foaia ilustrată pentru familie

„VATRA”,

ca un mărgăritor al literaturii noastre naționale, și va apăre de 2-ori pe lună adecă 24 fascicule pe an de câte 4 coale 4° mare, tipărită cu îngrijire pe hârtie velină.

Prețul abonamentului pe un an este:

Pentru Austro-Ungaria: coroane 24. Pentru țerile Uniunii-Latine: fr. 24.

Vînzarea cu numărul: **coroane 1.10** (Austro-Ungaria), **franci 1.10** (țerile Uniunii-Latine).

Subsemnatul vă roagă să primiți cu simpatie apariția acestei publicațiuni românești, și să-i asigurați continuitatea prin binevoitorul d-voastre sprijin, abonându-vă la ea.

Abonamente se primesc și în librăria „Institutului Tipografic” Sibiu, Strada Măcelarilor Nr 21.

Cu deosebită stimă:

C. SFIETEA,

librar-editor. — BUCUREȘTI.

[476] 21—30

La „Institutul Tipografic“ în Sibiu se află de vânzare:

Portretul domnului
Dr. IOAN RAȚIU.
Cu 50 cr.

Portretul domnului
Dr. V. LUCA CIU.
În mărime de 38×28 cm.
Cu 50 cr.

TABLOUL
Deputațiunii române la Viena.
Cu 2 fl.

TABLOUL
„CONFERENȚEI NAȚIONALE“.
În mărime 33×50 cm.
Cu prețul de fl. 1.60, ear' cu trimiterea prin
postă fl. 1.70.

Tabloul condamnaților
în
PROCESUL MEMORANDULUI.
Cu 3 fl.

Tabloul apărătorilor.
Cu 3 fl.

TABLOUL
BIUROULUI DE PRESĂ.
Cu 3 fl.

Hârtie de scrisori
cu inscripția

„Totul pentru Națiune!“

lozinka sublimă a Fetelor Române
efectuează Librăria „Institutului
Tipografic“ în orice mărime de
hârtie, cu diferite arabescuri, în cutii
sau fără cutii.

INSTITUT TIPOGRAFIC în SIBIU.

A doua edițiune
din

ȚINEREA VITELOR

de

Eugen Brote,

president al „Reuniunii române de agricultură din
comitatul Sibiu“.

Prețul unui exemplar 12 cr. v. a.

Instytut Tipografic T. Liviu Albini.

Convocare.

P. t. membrii Cassei de păstrare (reuniune) din Seliște se convoacă
la ședința

Adunării generale ordinare,

conform §-lui 15 din statutele reuniunii pe Joi în 2/14 Februarie a. c. la 2 oare
p. m. în sala cea mare a școlii române gr.-or. din Seliște pe lângă următorul

Program:

1. Raportul general al direcțiunii și propunerile acesteia.
2. Stăvirea bilanțului cu 31 Decembrie 1894 și distribuirea profitului curat.
3. Raportul consiliului de inspecțiune și eventuale propuneri.
4. Alegerea membrilor în consiliul de inspecțiune conform §-lui 20 din statute.

Din ședința direcțiunii Cassei de păstrare (reuniune) în Seliște, ținută
în 19/31 Ianuarie 1895.

[598] 3-3

Direcțiunea.

Bilanțul

CASSEI DE PĂSTRARE (REUNIUNE) ÎN SELIȘTE PE AL XI-LEA AN DE GESTIUNE 1894.

Contul bilanțului:

Active:		Pasive:	
Cassa în numerar	5769.03	Depunerile membrilor (ca- pital social)	10300.—
Împrumuturi cu caventați	150963.20	Depuneri spre fructificare	207114.82
Împrumuturi hipotecare	91660.—	Fondul de rezervă	16012.14
Efecte	3050.—	Fondul de binefaceri	5413.75
Diverse debitori	261.33	Interese anticipate pro 1895	3357.48
		Diversi creditori	3073.61
	251702 56	Profit curat trans. din 1893	90.33
		Profit curat pro 1894	6340.43
			245271 80
			6430 76
	251702 56		251702 56

Contul profitului și perderilor:

Eșite:		Venite:	
Interese:		Profit transportat din anul trecut	90 33
la depuneri spre fructificare	8037.45	Interese:	
de escompt	229.84	dela împrumut. cu caventați	11736.73
Spese:		„ împrumut. hipotecari	4942.75
salare, mărci de prezență, re- munerațiune	1348.17	„ efecte	152.50
imprimare, inserțiuni, recui- site de scris, diverse	615.31	„ depuneri proprii	21.64
porto	28.21	Provișiune	1122 46
Contribuțiune:		Taxe de transcriere	8 —
dare directă	617.03		
10% după interese la dep. ecivalent și darea drumului	616.88		
comp. de timbru și aruncuri cottense	63.15		
Profit curat	87.61		
	1384 67		
	6430 76		
	18074 41		18074 41

Seliște, în 31 Decembrie 1894.

Dr. Nicolae Maier m. p.,
președinte.

Dimitrie Roman m. p.,
vicepreședinte.

Nicolae Neamțu m. p.,
secretar.

Nicolae Mosora m. p.,
cassar.

Constantin Herția m. p.,
comptabil.

Membrii direcțiunii:

Dr. Nicolae Calefariu m. p.

Ioan Comșia sen. m. p.

Bucur Comșia m. p.

Nicolae Peligrad m. p.

Subsemnatul consiliu de inspecțiune am examinat bilanțul present, precum și
contul profitului și al perderilor și 'l-am aflat în deplină consonanță cu registrele prin-
cipale și auxiliare.

Ioan Banclu m. p.

Ioan Comșia jun. m. p.

Aron Gogonea m. p.

Ilte Hociotă m. p.

Dumitru Lăpdat m. p.

ECONOMUL

redactat de I. COSTIN.

Un părinte iubitor.

Badea George de Băsești, care este unul din șirul vechilor luptători, care a muncit cu dragoste în brazda luminării și deșteptării poporului român din frageda lui vîrstă, care și dintre zidurile temniței moleșitoare stă cu înțelepciunea sa gata spre serviciul neamului, care nici astăzi, când pe capul deștept se arată pletele albe ale vremii, cu tărie bărbătească se oferă în șirul muncitorilor, dînsul vine și ne trimite următoarele sfaturi și povețe părintești:

Epistolă deschisă către On. Dn. Ioan Costin, redactorul „Economului“ în Sibiiu.

Dintre multele alcătuiți folositoare isvorite din dragoste către neam, pe cari ca o datorință le-a săvîrșit partidul național român, și adevărat în numele partidului, Comitetul, este netăgăduit și actul prin care s'a fondat „Foaia Poporului“ și pe lângă asta „Economul“. Aceasta este una dintre cele mai de frunte și în rezultatele sale de mare însemnătate.

Aceasta o recunosc și o susțin eu din experiența mea câștigată pe terenul de lucru în decurs de 35 de ani; carele în decursul acestor ani mult mam străduit și nesuit a deștepta, a lumina pe delăsatul nostru popor român, și cu toate acestea cu bucurie silit sînt să mărturisesc, că rezultatele cari le puteam obține, era numai sporadice, erau trecătoare. Că adevărat dela o întrunire până la alta, ce urma în împrejurări mai favorabile la jumătate, adese-ori la an, poporul da uitării învățăturile primite.

Cu mare bucurie și cu adevărată satisfacere eu unul, care încă am conlucrat după putință la fondarea acestor foi, aflu despre înaintarea, deșteptarea poporului nostru, atât pe terenul economiei, cât și pe cea al conștiinței naționale.

Este ușor de priceput, căci „Foaia Poporului“ și „Economul“ cari au străbătut în toate părțile locuite de Români în 8000 exemplare, ne amintind despre alți cetitori, cari le primesc și împrumută dela abonanți. Aceste sînt niște tovărășe credincioase ale poporului, din cari își pot lua învățătura și hrana sufletească zi de zi, ca dintr'un isvor nesecat; — până când întrunirile erau numai rari și ocazionale, dar' și acelea numai unde are poporul stegari cu inimă bună către dînsul.

Constat totdeauna cu această ocaziune binevenită spre lauda acelor frați, cari au redactat aceste foi, că în această muncă mult folositoare, dînșii 'și-au dat multă silința a împărtași poporului în mod practic și amăsurat priceperii aceluia, metoda acesta încununat de rezultate

foarte îmbucurătoare, numai așa să fie și pe viitor, căci ținta va fi deplină ajunsă.

După-ce dl profesor D. Comșa, primul redactor și întemeietor al „Economului“, din motive într'adevăr fondate, cari sînt: că sub muncă grea doi ani de-a rîndul redactând și în cele mai multe cazuri scriind tot cuprinsul „Economului“, s'a obosit și prin alte multe lucrări publice 'și-a strivit sănătatea, în cele din urmă ca întemnițat în Vaș nu are, și abia 'și poate avea dispoziția sufletească de a putea lucra; că comunicarea cu lumea din afară nu este liberă, ci de multe-ori este chiar imposibilă, așa spre regresul tuturor a fost necesitat a-'și da demisiunea.

În asemenea împrejurări ajunși eram mult îngrijați despre soarta „Economului“ nostru, dară Dumnezeu este bun și iată te-a îndemnat pe on. d-ta să primești conducerea și redactarea „Economului“ pe viitor.

Eu, care am fericire pe d-ta și calitățile d-tale a le cunoaște de mulți ani, îți gratulez la noua întreprindere; totodată gratulez marelui public cetitor al „Economului“, dorindu-'ți dela Atotputernicul Dumnezeu sănătate și putere la noua carieră care te-ai angajat, să poți lucra spre folosul și îndestulirea neamului.

Activitatea d-tale din trecut; atât pe terenul economic cu practicul op „Manual de stupărit“, cât și scrierile d-tale beletristice ne oferă garanțe îndestulitoare că vei munci și pe acest teren spre deplină mulțumire a marelui public cetitor român.

Fîind eu mai departe în deplină convingere că noi Români datori sîntem cu toții și pe toate căile posibile și multe, a conlucra la marea operă a redeșteptării scumpului nostru popor român. Fîindcă și ca întemnițat am dorul și îndemnul a lucra, dar' deoarece-ce sînt făcut imposibil să-mi pot împlini datorințele pe terenul politic, te rog să binevoiești a mă număra și înregistra și pe mine între ceilalți colaboratori și muncitori zeloși ai „Economului“.

Totodată Vă promit solemn că mă voiu ține fericit, dacă din când în când voiu putea fi folositor prin modestele mele cunoștințe economice, și voiu putea contribui cât de puțin la realizarea mărețului lucru ce ne așteaptă pe acest teren, promovând deșteptarea, luminarea și înaintarea iubitelui nostru popor, prin coloanele „Economului“.

Dle Redactor! Ca de arună pentru viitor, de astă-dată, binevoiești a primi dela mine următoarele rînduri, cum cred eu peste tot, că trebuie a ține în curs cetitorii, cât și despre comunicarea materialului bagat de pe terenul economic.

Mai nainte de toate trebuie să ținem cont de vreme, care este îndreptarul economului, de gradul de cultură a poporului nostru, ca muncitorul câmpului, de

trebuințele cele mai de lipsă și actuale ale poporului nostru.

Încât în prezent ne aflăm în timpul de iarnă este de lipsă să venim întru ajutorul cetitorilor noștri, cam cu următoarele sfaturi.

Ce are de făcut economul?

I. În curte și economia din lăuntru, ca prevedere și pentru eventualele lipse în viitor, să-'i povățuim pe economi cam despre următoarele:

1. Cum să-'și grijească clădirile, repărând cele mai mici defecte sau scăderi, împlinînd zicala din bătrâni: ce poți astăzi astupa cu degetul, nu aștepta ziua de mâne să nu poți nici cu palma.

2. Să se provadă cu lemne de foc pentru vară, acelea să le taie și așeze în locuri scutite de ploie, ca să nu fie silit a lăsa lucrul câmpului pentru a îndeplini aceste cerințe.

3. Dacă are de gând a zidi ceva clădire nouă, acum este vremea pentru adunarea materiilor trebuincioase. Mai ales acum este timpul acomodat în curs de vre-o 4 săptămâni a tăi lemnele, până încă n'a început a circula suc prin dînsule, adevărat până nu sînt mîzgoase. Așa dacă voește a avea lemne trainice, atât pentru clădit, cât și pentru uneltele de lipsă în economie, acesta este timpul cel mai priincios pentru tăiatul lor.

4. Cum să-'și îngrijească vitele aflătoare la iesle, cum să le nutrească, ca să le poată scoate în bună putere la primăvară. Vitele mai tinere în timp senin și aer mai cald, adevărat în zile cu soare să le scoată la preumblare. Să fie cu mare grijă la fătat, nu cumva nepăsarea să causeze pagubă și supărare.

5. Să caute după stupi, și despre cari din toamnă știe că sînt mai slabi prin nutrire să-'i ajutore, să caute cu grijă ca șoarecii să nu-'i facă stricăciune în stupină.

II. În grădina de pomărit.

Adese-ori să-'și cerce oltoanii și pomii tineri nu cumva îi strică iepurii, și prin legarea cu paie, bălii, spini s'au văruirea cu var amestecat cu zamă de gunoiu să-'i apere de stricăciune.

III. În economia de câmp.

Acum este timpul cel mai potrivit pentru gunoie, mai virtos fiind drum de sanie se poate purta mai ușor gunoiul, pe locuri mai departe de sat, pe locuri dimboarose, pe coline și peste tot pe coaste și dealuri.

De pe cum trebuie pregătiți economii ca să fie cu bună grijă ca cu topirea umetului se nu lase ca apa să stee în bălți pe sîmînături. Mai virtos să fie cu băgare de seamă ca apa de primăvară de pe locuri mai costise, ca să nu se deie privilegiu de risipirea sau urnirea pămîntului.

Dle Redactor! Cu acestea termin de astă-dată, în speranță, că cu ajutorul lui D-zeu sfântul ne vom întâlni în coloanele „Economului“, deci la revedere.

Va ț, temnița de stat la 25 I. 1895.

George Pop de Basești.

Pământul.

(Urmare și fine.)

Până aci din cele arătate cetitorul a putut afla, că noi poporul român suntem mai peste tot stăpânii gliei, adică popor agricultor, că suntem siliți în cea mai mare parte a trăi din unsoarea pământului, că pe lângă toate aceste nu știm încă a folosi sau a exploata după trebuința vremii toată palma de pământ, și ca să putem face aceasta avem lipsă de anumită școală.

Totodată am arătat și aceea, cine ar pute da ajutorul de lipsă spre aceea, ca să putem câștiga cunoștințele cele mai de lipsă pentru lucrarea pământului.

Vine acuma ca de încheiere, întrebarea că ce avem de făcut noi economii până va fi plecată voința celor mari și puternici de a face îmbunătățirea, care trebuințele țeranului și vremea o pofteste, se stăm să așteptăm, sau fiecare după putință să ne nisuiim a face atâta cât putem?

Datorința economului față de sine pofteste, ca fiecare să se străduiască a-și câștiga cunoștințele cele mai de lipsă, pentru de a-și lucra holdele, fânețele și grădinile de pomărit după anumite povețe. Prin muncă zilnică să lupte a afla care ram al economiei este mai folositor pentru dînsul, care plantă iubește și priește în pământul seu mai bine.

Întocmai precum pământul se deosebește în felul seu, așa și folosirea sau întrebuintarea lui pofteste să 'i-se cunoască natura, cu cât cineva a putut câștiga mai repede cunoștință despre natura proprietății sale de pământ, cu atât mai bine îl poate exploata.

Cât pentru folosirea pământului sînt anumite reguli, cari toate vorbesc cam peste tot, apoi după clasificarea plantelor, economul care știe cetî și scrie, poate afla multe cunoștințe și povețe bune din cărți, dar' praxa este cel mai bun învățător.

De aici urmează, că economului nici când nu-'i este iertat a face sărituri în agrul seu, cum am zice: astăzi am cetit aceasta, fac așa, mâne cetesc alta, fac așa, căci în economie nu se dă asemenea joc sau sărituri.

Economul trebuie să fie mult răbdător, după-cum îi arată însași natura: ploaia, furtuna vin și trec, dar' economul e silit a sta locului. Economul trebuie să cultive cât se poate mai toate ramurile ce se țin de agricultură, că așa dacă

vremea nu este norocoasă pentru un ram într'o vară poate să fie pentru altul, dacă favorisează cam la toate, cu atât mai bine, din mulți picuri se face baltă, din multe și mărunte venite sporul. Economul în munca sa nu poate fi îndărgit sau răsbunător, că adică dacă nu 'i-a succes a ave spor sau poate a avut chiar pagubă în oare-care ram din economia sa, pentru aceea să zică: mai încolo nu voiu ține vite că pier, porcii scurmă, oile rod pomii și mistuesc prea mult, sau că nu voiu cultiva grâu, săcară, orz și cucuruz că n'are preț, nu, economul trebuie să fie liniștit și se întimpine atât loviturile elementare, cât și năcazurile ce 'i-se ivesc în cale cu multă răbdare, că numai așa poate fi econom bun.

Economii și darea de câștig de a III-a clasă.

(Urmare și fine.)

Pentru de a fi dreți în această întrebare, că nici statul se nu suferă pagubă, dar' nici proprietarii se nu fie peste măsură îngreunați, precum se pofteste ca statul și visteria comună să nu fie scurtată în poftirea sa dreaptă, sînt două mijloace care pot apăra interesele fiecăruia.

Deci proprietarul nu cade sub darea de câștig clasa a III-a până nu s'a adevărit, că economia este numai firma, fiindcă în adevăr se cuprinde cu altă întreprindere. La proprietarii mai mici, însași starea lor este un atestat deplin convingător, căci n'au cerințele trebuincioase ca să se poată ocupa pe proprietățile lor cu întreprinderile de sub întrebare.

Al doilea mijloc care este în legătură ca economie cu industria atunci când economul sau proprietarul, dorind a-și valoriza prin industrie produsele sale din materia obvenitoare de pe pământul seu. Aici se poate afla ușor hotarul ce trebuie să fie între economie și industrie, economul lucrându-și produsele din averea sa „și necumpărând materia dela alții pentru prelucrare“, nu face alta decât exploatează numai fructele sale brute dându-le prin prelucrare preț mai bun.

Deci este fără îndoială adevărit, că proprietarul, care pe teritorul averii sale introduce desfacerea de teglă, numai atunci trece întreprinderea asta în domeniul industriei, dacă economul sau proprietarul lucră cea mai mare parte din averea sa pentru de a desface tegle, atunci da, a trecut în întreprinderea industrială.

Dar' până când lucră numai pentru trebuințele proprii, și abia vinde câteva sute de mii, nu se află pe terenul industrial, cu drept cuvânt nu poate fi luat sub darea de câștig de clasa a III-a.

Ce se ține de tăiatul lemnelor sau scândurilor sau alte trebuințe de lemn în pădurea proprie, fără să câștige materie dela alți proprietari, ci numai valorează prin puterea vaporului, produsele sale;

de loc nu se poate clasifica ca industrie sau întreprindere deosebită de agricultură.

Nu există cerință care să-i poată da timbrul de industrie. Presupunusul că se folosește putere de vapor nu este îndestulitor, că atunci și imblătutul cu mașine de vapor s'ar pute clasifica între întreprinderile industriale. Sînt chiar ținuturi, unde lemnele nici că se pot valoriza, fără numai dacă prin firez se taie și prelucră, unde firezul cu puterea de vapor este o cerință neapărat de lipsă, pentru-ca proprietarul să-și poată duce la valorizare produsele pământului seu; deci în asemenea împrejurare statul trebuie să fie just și nu-'i este conces a îngreuna cu altă dare pe proprietari.

Este însă împrejurare, când atât după pământ s'au proprietate, cât și după folosirea aceluia se plătește dare, adică venitul statului se duplică. Casul acesta se întemplă numai atunci, când proprietarul se despărțește dela lucrarea proprietății sale, când adică își dă proprietatea în arîndă. În acest cas proprietarul plătește darea de pământ, ear' arîndatoarele trebuie se plătească darea de câștig.

Această dare, care vine după unul și același lucru, adică după o singură avere în mod duplicată, nu provine de acolo că doară pământul ar fi cauza, sau că venitul aceluia ar fi mai mare ca în trecut, ci provine de acolo, că figurează două persoane la unul și același subiect.

Judecata rostită mai sus după opiniunea tuturor agronomilor s'ar pute formula astfel: „Proprietatea îngreunată cu darea de pământ, în ramurile sale, nu poate fi luată sub dare de câștig cl. III-a, până când proprietarul își exploatează prin dînsule produsele sale, și până un atare ram de economie nu s'a adevărit a fi industrie, față de care agronomia ocupă locul numai în al doilea rînd.

Aprinderea pulpelor la vaci.

Foarte adese-ori se întemplă, că pe vremea fătului vacile suferă greu de aprindere de pulpe, așa încât proprietarul abia știe ce să facă, ca să-și poată mîntui din această stare mult supărăcioasă animalul seu. Și cu tot dreptul căci pe acest timp vaca abia se poate mulge și prin privirea sa tristă arată stăpânului semnele grelei dureri. Afară de aceasta viț-lul încă nu este suferit ca să sugă, fiindcă acela ne știind și necunoscînd durerea, se prinde aprig de sugere și nu cruță, ci aruncă nasul în pulpe prin ce tot mai mult mărește suferința mamei. Deci când ni-s'a întemplat a ave între vite una care este atacată de acest morb, datorința dar' și folosul nostru ne poruncește ca se luăm de bună vreme sama ca se curmăm rîul.

Mai înainte de toate trebuie să gătim vacii morboasă așternut curat, apoi cu apă caldută să-i spelăm pulpele cât se poate de curat, după aceasta amestecăm la o sută părți olei de lemn 15 părți oțet de plumb, cu acest leac ungem pulpele cu toată grija, dacă aprinderea nu este în mare măsură vom lua samă că în două trei zile va trece.

Dacă acest leac n'ar fi îndestulitor, atunci pe lângă unsoarea anumită se legăm peste pulpe apă rece s'au chiar ghiață. Spre acest scop pregătim niște fășii cari trec peste spinarea vacii, la locul unde ajung pe pulpe se gată din cărpe moi s'au călți pe o pânzătură mai groasă legătoarea trebuincioasă. Aceasta apoi se udă cu apă rece, ori între cărpe sau călți se pune ghiață, care se schimbă cât se poate de des, prin ce se trage focul cel mare din pulpe.

La timpul îndatinat cu ori-ce preț vaca trebuie mulșă, și atunci când arată dureri cât de mari s'au doară nici nu voește a lăsa să străbatem la pulpe, ci sare dintr'o parte în alta, nu este iertat a-i lăsa laptele în pulpe, ci netezindu-o îi legăm cruciș picioarele cu o fașă lată și așa o stringem la ascultare. Dacă am lăsa laptele în pulpe, acela s'ar înpetri și vaca ar fi atacată de un morb tot mai greu.

În casuri de aprinderi mari, vițelul nici la o întemplantare nu poate suge, nu este iertat ca noi să lăsăm vaca la lovirile și împinseturile vițelului. Dacă totuși siliți suntem al lăsa la supt, trebuie să-i dăm pulpa în gură prin mâna noastră, așa ca voind a svîrlă cu capul în pulpe noi prin puterea mânei noastre să-l împedecăm. Mai virtos suntem siliți a ne folosi de împregiurarea din urmă, când avem de lucru cu o vacă, care este atât de iubitoare față de vițel, încât fără dînsul nici că ne putem apropia de ea. Care vacă fără muiatul cu vițelul nu se lasă a fi mulșă de loc, atunci și numai de casul din urmă ne putem folosi.

Când pot proprietarii și industriașii întrebuința rachiu scutit de contribuție.

Legea din 1890 art. XXXIV. când a statorit regulile referitoare la darea beuturilor spirtuoase, totodată s'a îngrijit ca proprietarii și economii să aibă un favor. Așa proprietarul poate cumpăra 100 litre sau și mai mult spirt scutit de dare pentru folosința căsenilor, servitorilor, și a zilerilor; însă sunt îndatorați a-și câștiga concesiune (îngăduință) dela direcțiunea financiară.

Acei proprietari, care doresc a se folosi de acest favor, rugările fără timbru să le subșternă direcției financiare.

Dacă mai mulți economi dintr'un sat doresc a cumpăra spirt sau rachiu 100

litre sau mai multe deodată să-și subștearnă rugările prin antistia comunală fără timbre, arătându-și locuința, ramul de economie sau industrie, numărul sufletelor din casă, cam câți zileri folosește peste cursul unui an, de cât spirt sau rachiu are lipsă și dela care fabrică sau negustorie va cumpăra spirtul sau rachiu.

Aceste cereri direcția financiară este îndatorată a le rezolva afară de rindul altor cereri, adecă momentan.

Dacă proprietarii, economii și industriașii se folosesc de acest favor, cruță o sumă destul de însemnată de bani, dar' cumpărând beuturile dela cărcimari plătesc întreaga dare de consum.

Merele ca nutremânt.

După bucate abia mai este altă plantă, care ar putea da atâta nutremânt ca merele. Aceasta poamă este în stare a da atâta putere nutritoare, ca cartofi (baraboi), care este un articol plăcut în bucătărie. Merele sunt mai nutritoare ca cartofii, conținând niște accide puține și slăbuțe, cari au pentru corpul omenesc influență binefăcătoare. Cine se nutrește regulat cu mere, acela foarte arare-ori se va putea plânge despre mistuire neregulată sau de durere de gât. Merele au o însușire de a întări organismul mistuitor, conținând mai mult fosfor, ca ori-care alte fructe, de unde se poate recomanda ca o poamă mult binefăcătoare mai ales acelor oameni, cari se cuprind cu profesiune care pofteste multă ședere și cu deosebire se recomandă pentru acei, cari se cuprind cu lucrurile spirituale sau ale gândirii. Nutrește puterea creierilor, și are putere binefăcătoare asupra ficatului, de care acești oameni au mare lipsă.

Institutele de asigurare și asigurații.

Încât ni-s'a pus din mai multe părți întrebarea, că constrîns este prin lege cel asigurat a plăti toate ratele pe anii câți s'a asigurat. Fiind asta o întrebare destul de însemnată dăm următoarele lămuriri:

Ne plătirea ratelor în casuri de asigurare nu îndreptățește societățile de a pute încassa aceste rate pe calea judecătoreiei, însă atâta urmare are astă neglijință, că contractul de asigurare îndată ce contractul trece peste termenul și asiguratul nu plătește acela n'are valoare, adecă contractul înceată de a fi obligator încât întemplantându-se peste acest termen calamitatea de care voia a fi scutit, institutul nu poate fi constrîns la despăgubire.

Deci cel asigurat nu poate fi constrîns ca să plătească și mai departe ratele, dacă dînsul în interesul seu bine priceput nu voește a plăti, așa poate înceta fără teamă

plătirile; totuși rata dintăiu este îndatorat a o plăti, căci asta și pe calea judecătorească încă se poate executa.

În acest înțeles a hotărît Curia sub Nr. 316/1884, de atunci încoace tot asemenea hotăriri meritorie s'a adus în toate cauzele de ceartă.

Tarife pentru telegrame.

Pentru-că și economii nostri să aibă cunoștință despre prețul ce este a se plăti pentru telegrame, în Austro-Ungaria, dăm următoarele știri:

În fiecare telegramă mai întâi se scrie numele și direcțiunea aceluia căruia vom ai comunica ceva pe aceasta cale, apoi locuința unde se află. Scrierea trebuie să fie cetibilă, ca așa să se poată încunjura neînțelegerile ori greșelile; cu atât mai vîrtos, că mulți streini nu pricep limba noastră.

La ori-care stațiune telegrafică se dă spre scriere un papir liniat pentru 1 cr. Fiecare vorbă sau cuvânt se plătește cu 3 cruceri. Așa cine telegrafează cu totul 10 cuvinte, plătește 31 cr., în cari se compută și tipăritura menită pentru scrierea telegramii, ori o folosim ori nu, aceea se plătește.

Îngrijea proprietarilor.

Este o ordinațiune exmisă din partea ministrului de agricultură în înțelesul căruia comunele, bisericile și alte corporațiuni morale sau proprietarii care ar dori a stîrpi belțiile despre proprietate ar voi a canalisa pământul a întocmi cursul cutării văi sau doară a întrebuința udatul măiestrit a teritorului.

Asemenea proprietari să-și înainteze rugările cu timbru de 50 cr. la ministrul de agricultură, din partea căruia să exmite pe speșele statului un inginer, care va face măsurile trebuincioase va pregăti planul, vor grigi de executarea și îndeplinirea lucrării fără ca proprietarul să fi dator pentru toate aceasta a plăti ceva. Încât însă la asemenea lucrare trebuie să fie aplicat un om pricepător, care să aibă grije de zileri, leafa aceluia cade în sarcina proprietarului sau economului, leafa acestuia este computată în 2 fl., pe zi fără vîpt, sau dacă nu se da vîptul 1 fl. 20 cr.

Prin pregătirea planului proprietarul nu se obligă la nimic poate primi sau nu, planul îl execută când are voință.

Voința să a duce îndeplinire planul pregătit de inginerul statului sub îngrijirea aceluia, atunci în partea de conducere tînătoare de știința geometrică este îndatorat a se supune și a primi dispoșiunile inginerului, dacă nu face așa, atunci inginerul abzice proprietarului așa da ajuseu și mai departe.

Știri economice.

Se anunță de ziaristica agricolă din Franția, că la primăvară are să fie o mare invasiune de cărăbuși, și cari vor aduce o mare daună agriculturii în regiunea de răsărit a Franței, și în departamentele limitrofe ale Senei: așa că agricultorii vor trebui să iee măsuri serioase pentru stîrpirea acestei insecte, care este atât de vătămătoare în stare perfectă ca și în stare de larvă, și mai cu seamă în această din urmă stare daunele sînt cu mult mai mari, deoarece larva pînă cînd ajunge în stare perfectă petrec sub pămînt aproape trei ani de zile, unde rod nencetat rădăcinile plantelor și fac ca să se usuze. Unii agricultori recomandă ca să se facă de cîtră locuitori o asociațiune generală, fiindcă numai cu modul acesta, cărăbușul se va pute stîrpi mai ușor. Și astfel agricultorii vor pute scăpa cu desăvîrșire de un dușman ascuns în pămînt care roade în continuu la plantele de producțiuni agricole.

Cultivatorii americani, ca oameni practici, vîzînd că prețul grînelor scade, au găsit de bine de a-l întrebuița la îngrășarea porcilor. Azi experiențele făcute în această privință se constată că un bushel de grâu (35 litri) a mărit greutatea unui porc cu 17—18 livre, pe cînd cu aceeași cantitate de porumb greutatea nu s'a mărit de cît cu 10 livre, de aci se vede că diferența este destul de mare; pe de altă parte calitatea cîrnii este mai bună de cît cea provenită din porumb. Cultivatorii americani cu metoda de a îngrășa porcii cu porumb, sînt mai câștigați, căci pe cînd grăul se vinde cu un preț scăzut, pe atunci carnea se vinde cu un preț mai mare.

Acest mod de vedere al Americanilor, s'ar pute experimenta și de cultivatorii europeni, la deosebita animale, fie pentru a avî o creștere mai repede, fie pentru înmulțirea laptelui, a cîrnii și a lucrului, ei nu vor pute obține de cît aceleași rezultate ca și Americanii.

Locuitorii din Mecklenburg, atît de prin comune cît și de prin micile orașe, caută de-a înlocui cartofii la îngrășarea porcilor, cu sardele (pește), din cauză că recolta cartofilor în anul trecut a fost slabă în comparație cu anii trecuți. Acest nou aliment pentru porci este adus din Lobeckin, este amestecat cu puțină sare. Peștele, mai întîiu se fierbe, apoi se amestecă cu puțină pleavă și apoi se dă porcilor. Porcii consumă cu poftă acest aliment, de unde și oamenii se așteaptă la un bun rezultat. Întrucît grăsimea și șunca, provenite din acești porci, va avî tot același gust plăcut ca cea provenită din orz, pînă acuma nu se știe nimic.

Dar' se știe din experiența anterioară făcută în Prusia orientală, că porcii hrăniți cu pește dau o carne de un gust oleios

Sardele ca și alte rîmășițe de pește convin mai bine pentru fabricațiunea îngrășămintelor, cari se pot întrebuița nu numai la îngrășarea grădinilor, ci și la îngrășarea câmpurilor.

În provincia Kharkov din Rusia, au fost inundate de milioane de șoareci. Pisicile sînt atît de sătule de ei, încât sînt mulțumite ca să nu le mai conturbe liniștea, prin șgomotul ce fac prin casele oamenilor, rozînd tot ce găsesc prin casă în timpul nopții. Din cauza acestor șoareci, oamenii în timpul nopții nici nu mai pot dormi, așa că odichna

de noapte a devenit aproape imposibilă. Oamenii ca să se poată odihni au alergat la mijloace cam puțin costisitoare dar' foarte practice. Astfel de mijloace sînt: că depărtează patul de lângă perete și apoi pun picioarele patului în niște vase largi pline cu apă. Dacă n'ar lua această precauțiune, șoarecii s'ar juca pe patul lor, și nu este un cas cînd a mușcat destul de grav pe acei cari dormia în paturi.

Astă-vară în mare parte au prăpădit cu totul grăul în snop.

Unii dintre proprietarii mai mari, de frica acestor șoareci au părăsit moșiile și s'a refugiat în alte orașe, și unii au fugit chiar în St. Petersburg. La cîmp șoarecii sînt atît de numeroși, încât în 5—10 minute se pot omorî dela 2—3 sute.

Eată o metodă, care dă cele mai bune rezultate pentru o îngrășare mai completă. Să se iee ca o mîna de aluat ordinar, și să se disolve într'un vas cu apă caldă, pe urmă să se adauge o cîtățime de cartofi bine zdrobiți și să se amestece bine. Acest amestec să lasă să se dospească 24 ore. După aceea să ia din acest amestec cîte o mîna și se pune în mîncarea ce dăm porcilor puși la îngrășat. După-ce acest amestec s'a isprăvit, se face altul tot după metoda de mai sus. Porcii hrăniți după această metodă au să se îngrășe în 3 luni în loc de 6 luni.

E. N.

Starea sfeclei de zahăr în Ungaria. În timpul din prezent 14 fabrici sînt cuprinse cu facerrea zahărului. În anul trecut s'au mai instalat două în Murș-Oșorheiu și Kaposvar, cari în sezonul din 1894—5 vor lua parte la lucrul. În cele din urmă mai sînt 5 locuri cari voesc a întemeia fabrică pentru producere de zahăr: Sárvár Aránjos-Maroth, Hodmezövásárhely, Sentes și Sätmarul. În toate aceste locuri economii privesc cu bucurie întemeierea acestor întreprinderi, cari sperează a trece dela cultivarea pămîntului cu grâu, care nu se rentează la cultivarea sfeclelor. În cele din urmă producerea sfeclelor menite pentru producerea zahărului este mult atinsă de scăderea prețurilor.

În sezonul anului trecut mm. zahărului nedestilat se schimbă tot pe lângă 16 fl. însă producerea foarte mare din statele apusene și ridicarea vămii în Italia, a produs o imbiare, că astăzi zahărul nedestilat abia se poate valora cu 11 fl.

Din astă cauză fabricile în loc de a plăti mm. de sfecle cu 1 fl. 20 cr. imbie pe economii numai cu 70—80 cr. pe mm.

Starea agricolă în Rusia. Abia trece zi să nu cetim că Rusia a luat earăși ceva dispoziție față de îmbunătățirea economică, care pînă în anii din urmă era mult neglijată. Aceste dispozițiuni pentru țerile apusene adese-ori sînt chiar păgubitoare. Mai în zilele din urmă se aduce la cunoștință următorul plan. Statul combinează ca în stațiunile de gară se ridice elevatoare, așa că unele organe ale statului din ținuturi vor extrada bilete despre bucate în preț de 100—500 și 1000 ruble cu 3—5%. Percentul se va dobîndi din venitele elevatoarelor, despre cari statul ia asuprași garanția.

Aceste bilete vor rămîne în circulație, pînă din venite s'ar pute întempla amortisarea. Se sperează că prin aceasta procedură proprie tarii agricultori vor avî cu 160 milioane venit

mai mult peste an. Afară de aceasta guvernul a primit în programul seu și economia lăptării. Spre acest scop vor aplica la școalele agronomice profesori de specialitate în acest ram vor da un împrumut mai mare ca să se poată instala mai multe economii de lapte, în urmă li-s'a da un favor reducînd prețul de transport.

Nu se poate nega, că statul rusesc foarte mult obosește de a ridica economia rurală, și este de prevîzut, că interesarea deosebită a țarului față de economia cîmpului, dar' mai ales scripta sa binevoitoare adresată societăților de agricultură, va mări îndemnul guvernului spre a-și extinde tot mai mult grija cîtră agricultură.

Deale Americanilor. Dincolo de Atlautic se cunosc o mulțime de formule pentru a consuma ouăle de paseri; Americanii nu se mulțumesc a le mîncă crude, ferte, moi, vîrtoase, coapte, ochiuri, în sosuri etc.

Ei mai întrebuițează acum ouăle și la extragerea din ele a unui oleiu foarte prețios care conține excelente proprietăți terapeutice. Eată cum procedează acești neastîmperați chimiști:

Ei coc mai întîiu ouăle vîrtoase, adecă rescoapte; apoi iau gălbenușele și le frămîntă bine și după aceea le pun într'o tingire la foc, amestecându-le necontenit, pînă-ce sînt aproape gata să se prăjască tare. Atunci ouăle încep a lăsa un oleiu în cantitate ca de două lingurițe mici de fiecare gălbenuș. Acest oleiu este foarte bun de uns rînille și contuziunile.

Din traista cu povețele.

Întrebarea 10. Am un mînz bine ținut și pe lângă toate acestea de vr'o două luni se vede că a perdut mult din grăsime, în cele din urmă am putut afla în baligă niște limbrici, cari mă fac a crede că asta e cauza de slăbește. Cu ce s'ar pute vindeca?

Seliște.

L. D.

Răspuns. Dacă mînzul are stomac (pîntece) mare, pîrul pe dînsul este burzoiat, fără a arêta alt morb, ci numai că slăbește peste măsură, și dacă ai aflat în escrement (baligă) niște animale lungărețe, atunci este aflat morbul, mînzul este atacat de limbrici.

Se vindecă limbricii (Ascaris lumbricoides) folosind: 15.0 gr. aloe prefăcîndu-se în turtă cu puțină sare amară, ori luând 50.0 gr. olei de terpenin, 10.0 gr. aloe și cu făină și apă se face aloat. În fine putem folosi următorul leac din apotecă:

Rp. Tart. emet.
granat. decem.
Santonin.

centigr. octoginta quinqac
m. c. far. et aquae f. bol.

Să se deie dimineața pe nemîncate tot leacul deodată. Aceste sînt pîna acuma cele mai bune leacuri de cari se folosesc peste tot economii.

Întrebarea 11. În comuna Dobra, Gura-Dobra, sînt vr'o 30—40 meseriași Români care voesc a forma o societate de industriași și așa m'au rugat să le procur un statut în limba română de model dar' nu știu nici eu, că în care comune s'ar afla asemenea societăți.

Dobra, 1895. I. 24.

Meseriașul.

Răspuns. Adresează-te cu rugarea la „Reuniunea Sodalilor Români” din Sibiiu.